

Forvaltningsloven

Med kommentarer af
Niels Fenger

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Niels Fenger
Forvaltningsloven med kommentarer

1. udgave, 1. oplag

© Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2013

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Omslag: Bo Helsted
Tryk: Narayana Press, Gylling

Printed in Denmark 2013
ISBN 978-87-574-0942-0

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Gothersgade 137
1123 København K

Telefon: 39 13 55 00
Telefax: 39 13 55 55
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Forord

Det var med en blanding af ærefrygt og ro, at jeg takkede ja til at overtage DJØF's lovkommentar til forvaltningsloven. Ærefrygt, fordi John Vogters bog om samme emne står som et flagskib i den forvaltningsprocessuelle litteratur. Men også ro, idet det jo ikke kunne gå helt galt, når sigtet blot var at opdatere Vogters fremragende manuskript i lyset af lovændringer og nyere praksis.

Siden Vogters tredjeudgave er der imidlertid gået over 12 år. I denne periode er ca. halvdelen af lovens bestemmelser blevet ændret og antallet af domme og ombudsmandsudtalelser om loven mere end fordoblet. Samtidig hermed har den forvaltningsretlige virkelighed ændret sig som følge af den øgede digitalisering og både EU-rettens og menneskerettens stadigt større krav til den nationale forvaltningsproces. Endelig har lovgivningsmagten i betydelig grad ændret de regler, som forvaltningsloven spiller sammen med, herunder navnlig ved tagelsen af offentlighedsloven af 2013, men også gennem et stort antal særlove, der supplerer og fraviger forvaltningslovens generelle regler. Hvad der oprindeligt var tænkt som en fjerdeudgave byggede på Vogters manuskript, endte på den baggrund med at blive en helt ny bog. Men også en bog, der står i dyb gæld til Vogters tanker.

Under udarbejdelsen af bogen har jeg haft stor glæde af at diskutere udvalgte spørgsmål med en lang række fremragende jurister. Jeg retter en særlig tak til advokat Anders Valentiner-Branth, der har læst kommentaren til lovens §§ 1 og 2 og kommet med værdifulde kommentarer. Også en stor tak til min grundige og samvittighedsfulde student Mieke Line Bjerring Clemmensen for eminent bistand. Den største tak går imidlertid til mine tidligere kollegaer og chefer i Justitsministeriets Lovafdelings Statsretskontor (som det hed i den tid, jeg gjorde tjeneste i ministeriet). Ingen af dem har været inddraget i udarbejdelsen af denne bog, og alligevel er det utvivlsomt dem, som har betydet mest for dens indhold. Det er umuligt at tænke sig bedre lærermestre ud i forvaltningsprocessen end Poul Dahl Jensen, Oliver Talevski og Jørgen Steen Sørensen, og jeg vil kun være stolt, om de måtte genfinde nogle af deres egne tanker og betragtninger i dette værk.

Da en stor række bestemmelser i forvaltningsloven ændres med virkning fra 1. januar 2014, har jeg fundet det hensigtsmæssig at rette kommentaren

mod disse bestemmelser. Læsere, der gør brug af bogen inden da, bør være opmærksomme herpå.

København, juli 2013

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Forvaltningsloven	35
Kommentar til Forvaltningsloven	45
Indledning	47
I. Forvaltningslovens baggrund	47
1. Karakteren af de forvaltningsprocessuelle problemstillinger, som loven regulerer	47
2. International baggrund	47
3. Folketingsbehandlingen	48
4. Senere ændringer	48
II. Oversigt over lovens indhold	50
1. Lovens almindelige anvendelsesområde	50
2. Inhabilitet	50
3. Vejledning og repræsentation	51
4. Partens aktindsigt	51
5. Partshøring	52
6. Begrundelse	52
7. Klagevejledning	53
8. Tavshedspligt m.v.	53
9. Forvaltningsloven er en minimumslov	54
10. Særlovgivning og god forvaltningsskik som supplement til forvaltningslovens regler	55
III. EU-rettens betydning for de problemstillinger, der reguleres ved forvaltningsloven	58
IV. EMRK's betydning for de problemstillinger, der reguleres ved forvaltningsloven	61
KAPITEL 1. Forvaltningslovens anvendelsesområde	63
1. Oversigt	63
§ 1. Hele den offentlige forvaltning er omfattet af loven	64
Til stk. 1. Begrebet »den offentlige forvaltning«	64

1.	Forarbejder m.v.	64
2.	Organer, der omfattes af »den offentlige forvaltning«	64
3.	Hvilke myndigheder er omfattet?	65
4.	Hvilke myndigheder og institutioner er ikke omfattet?.....	66
4.1.	Folketinget.....	66
4.2.	Domstolene.....	67
4.3.	Udenlandske myndigheder og internationale organisationer	68
Til stk. 2.	Institutioner, foreninger og selskaber m.v., der er organiseret på privatretligt retsgrundlag.....	69
1.	Forarbejder.....	69
2.	Organer, der er oprettet ved lov	69
3.	Organer oprettet på privatretligt grundlag	70
3.1.	Udgangspunktet.....	70
3.2.	Anvendelsesområdet for § 1, stk. 2, 2. pkt.	72
3.3.	Forvaltningsrettens anvendelse på organer, der ikke omfattes af § 1, stk. 1-2.....	74
Til stk. 3.	Bemyndigelse til at inddrage visse institutioner m.v. under loven.....	75
1.	Forarbejder m.v.	75
2.	Hvilke institutioner m.v. kan inddrages under loven?.....	76
2.1.	Oversigt	76
2.2.	Organer, hvis udgifter overvejende dækkes af det offentlige	76
2.3.	Private organer, der træffer afgørelse på det offentlige vegne.....	77
3.	Hvem kan inddrage institutioner m.v. under loven?	78
4.	Fastsættelse af regler om arkivering og tavshedspligt.....	78
5.	Organer, der er inddraget under lovens anvendelsesområde.....	79
6.	Lovbestemmelser, der udvider forvaltningslovens anvendelsesområde.....	80
§ 2.	Hvilken offentlig virksomhed er omfattet af loven?	83
Til stk. 1.	Loven gælder for afgørelsessager	83
1.	Forarbejder m.v.	83
2.	Generelt om afgørelsesbegrebet.....	83
2.1.	Det traditionelle og det udvidede.....	83
2.2.	Afgrænsningen til faktisk forvaltningsvirksomhed	88
2.2.1.	Generelle betragtninger.....	88
2.2.2.	Klager over faktisk forvaltningsvirksomhed...	91
2.2.3.	Særligt om afholdelse og efterprøvelse af eksaminer	92

2.2.4.	Beslutninger, der træffes som led i det offentlige ejerråden.....	93
2.2.5.	Indgåelse af kontraktforhold og opsigelse heraf	94
2.2.6.	Beslutninger vedrørende det offentlige økonomiske krav mod tredjemand	95
2.2.7.	Erstatningskrav rettet mod det offentlige	96
2.2.8.	Forvaltningsmyndigheders prøvelse af kontraktforhold.....	97
2.2.9.	Særligt om ansættelsesforhold	97
2.2.9.1.	Beslutninger vedrørende etablering, ændring og ophør af arbejdsforhold.....	97
2.2.9.2.	Beslutninger under arbejdsforholdets beståen.	101
2.2.9.3.	Tjenstlige reaktioner, personalebedømmelser m.v.	103
2.2.10.	Tjenestebefalinger til underordnede myndigheder og personale	105
2.2.11.	Udtalelser til borgerne.....	106
2.2.12.	Indstillinger og udtalelser til andre myndigheder.....	107
2.2.13.	Sager ved de kommunale tilsynsmyndigheder	109
2.3.	Afgrænsningen til procesledende beslutninger.....	110
2.3.1.	Beslutninger om, hvorvidt en sag skal tages under realitetsbehandling	110
2.3.2.	Sagsoplysningsskridt.....	112
2.3.3.	Beslutninger om, hvorvidt en part har bestemte processuelle rettigheder efter lovgivningen.....	115
2.3.4.	Aktindsigt, offentliggørelse og videregivelse .	116
2.3.5.	Berostillelse og opsættende virkning.....	117
2.3.6.	Beslutninger om indgivelse af politianmeldelse	118
2.3.7.	Særligt om politiets og anklagemyndighedens sagsbehandling	119
2.4.	Generelle retsakter.....	124
3.	Hvem er part i en afgørelsessag?	125
3.1.	Indledning.....	125
3.2.	Ansøgere og adressater for afgørelsen.....	126
3.3.	Sammenhængen mellem partsstatus og klageberettigelse ..	126
3.4.	Vedkommende skal være væsentligt berørt	127
3.4.1.	Oversigt	127
3.4.2.	Afledte interesser	128
3.4.3.	Naboer m.v.	134

3.4.4.	Beslutninger om tvangsindgreb	135
3.4.5.	Pårørende og mindreårige	135
3.4.6.	Straffesager	138
3.4.7.	Anmeldere og forurettede m.v.	138
3.4.8.	Faglige organisationer	140
3.4.9.	Forvaltningsmyndigheder og forvaltnings- personale	141
3.4.10.	Hvem er part i en sag om aktindsigt?	144
3.5.	Vedkommendes interesse skal være retlig relevant	146
3.6.	Vedkommende skal være individuelt berørt	148
3.6.1.	Mængden af berørte	148
3.6.2.	Foreninger	150
Til stk. 2.	Inhabilitetsreglerne gælder også for privatretlige dispositioner	152
Til stk. 3.	Reglerne om tavshedspligt og digital kommunikation gælder al offentlig virksomhed	152
Til stk. 4.	Bemyndigelse til at inddrage anden forvaltningsvirksomhed under loven	152

KAPITEL 2. Inhabilitet	153
1. Formålet med forvaltningslovens regler om inhabilitet	153
2. Generel inhabilitet	155
2.1. Retsgrundsætningen om generel inhabilitet	155
2.2. Lovregulering af generel inhabilitet	157
2.3. Efterfølgende konstatering af overtrædelser af regler om generel inhabilitet	158
3. Myndighedsinhabilitet	159
3.1. Begrebet myndighedsinhabilitet	159
3.2. Myndigheden er part i sagen	160
3.3. Myndigheden har tidligere vurderet sagens aspekter	163
3.4. Konsekvenserne af myndighedsinhabilitet	165
3.5. Myndighedsinhabilitet efter EU-retten	166
4. Inhabilitet i forbindelse med faktisk forvaltningsvirksomhed og procesledende beslutninger m.v.	169
§ 3. Hvornår foreligger speciel inhabilitet?	172
Til stk. 1. De forskellige inhabilitetsgrunde	172
1. Forarbejder m.v.	172
2. Den relevante personkreds	173
Til nr. 1. Inhabilitet på grund af private interesser	175
1. Generelt om kravet til interessens styrke og omfang	175

2. Personlige eller økonomiske interesser, der kan aktualiseres ved afgørelsen	178
3. Beslutninger vedrørende den pågældendes arbejdsforhold og arbejdsplads	180
4. Klager over den pågældendes arbejde	183
5. Inhabilitet for repræsentanter	183
Til nr. 2. Inhabilitet på grund af pårørendes interesser	186
1. Slægtskabsinhabilitet	186
2. De omfattede familiemæssige bånd	186
3. Hvilke former for inhabilitet for den beslægtede m.v. indebærer slægtskabsinhabilitet?	187
4. Repræsentation	190
Til nr. 3. Inhabilitet på grund af tilknytning til juridisk person	190
1. Selskabsinhabilitet	190
2. Kun »private« juridiske personer	190
3. Tilknytningens karakter	191
3.1. Deltagelse i enhedens ledelse	191
3.2. Tilknytning via ejerskab eller forretningsforhold	193
4. En »særlig« interesse	194
4.1. Afgørelser m.v., hvor den juridiske enhed er part	194
4.2. Afgørelser, der mere indirekte berører den juridiske enhed	197
4.3. Det offentliges repræsentanter i private selskaber, foreninger m.v.	199
4.3.1. Den kommunalretlige modifikation	199
4.3.2. Særligt om det offentliges repræsentanter i aktie- og anpartsselskaber	203
4.4. Det offentliges repræsentanter i offentlige selskaber m.v.	205
Til nr. 4. Inhabilitet på grund af tidligere deltagelse i sagens behandling	207
1. Toinstansinhabilitet	207
2. Den, hvis medvirken i to instanser er forudsat i lovgivningen	210
3. Udøvelse af flere offentlige hverv	212
4. De involverede interesser er ikke af offentligretlig karakter	215
5. Behandling af genoptagne sager	216
6. Udtalelser om sagen eller om de problemstillinger, den rejser	218
7. Ankeinstansens vejledning af den myndighed, der træffer afgørelse i 1. instans	220
Til nr. 5. Inhabilitet på grund af omstændighederne i øvrigt	221
1. Opsamlingsbestemmelsen	221
2. Venskaber og modsætningsforhold	221
3. Afledt inhabilitet som følge af en overordnet inhabilitet	225

4.	Sagen angår en underordnet medarbejder.....	228
5.	Afledt inhabilitet som følge af samarbejdsrelationer	229
Til stk. 2.	Der skal være påvirkningsrisiko	230
1.	Inhabiliteten skal kunne medføre fare for, at afgørelsen vil blive påvirket af uvedkommende hensyn	230
2.	Afgørelser af generel karakter.....	231
3.	»Uvedkommende« hensyn	233
4.	Den ansattes funktion	234
Til stk. 3.	Forbud mod at medvirke ved behandlingen af sagen.....	235
1.	Virkningen af inhabilitet, der konstateres inden eller under sagens behandling	235
2.	Klage over inhabilitet.....	237
3.	Gyldigheden af afgørelser truffet i strid med habilitetsreglerne ...	238
3.1.	Væsentlighedsvurdering med omvendt bevisbyrde	238
3.2.	Særligt om kollegiale organer	239
3.3.	Forvaltningsaktens karakter	242
3.4.	Hjemvisning eller realitetsbehandling i klageinstansen	243
3.5.	Virkningen af inhabilitet for allerede indgåede kontrakter ..	243
3.6.	Andre retsvirkninger	244
§ 4.	Substitution af den inhabile	245
Til stk. 1.	Substitution umulig eller vanskelig	245
1.	Forarbejder m.v.	245
2.	Hvis der foreligger inhabilitet, må en anden i almindelighed træde i den inhabiles sted	245
3.	Sager af uopsættelig karakter	246
4.	Sagkundskab og anden særlig viden	246
5.	Forholdsregler i tilfælde af substitutionsumulighed	247
Til stk. 2.	Stedfortrædere i kollegiale myndigheder	248
Til stk. 3.	Særregler om valg og vederlag i kollegiale organer.....	249
§ 5.	Bemyndigelse	251
1.	Forarbejder m.v.	251
2.	Hjemmel til at fastsætte udfyldende retsregler	251
§ 6.	Pligt til at underrette om inhabilitet	252
Til stk. 1.	Underretningspligt.....	252
1.	Forarbejder m.v.	252
2.	Pligt til at give underretning om inhabilitet	252
3.	Hvornår kan underretning undlades?	254
4.	Hvornår skal underretning gives?	256
Til stk. 2.	Myndigheden træffer afgørelse.....	257

Til stk. 3.	Den inhabile må ikke deltage i afgørelsen af, om der foreligger inhabilitet	257
1.	Hovedreglen	257
2.	Særlige undtagelser	258
KAPITEL 3. Vejledning og repræsentation m.v.		259
1.	Informationspligt	259
§ 7.	Vejledning, information og anden bistand.....	260
Til stk. 1.	Vejledningspligten	260
1.	Forarbejder m.v.	260
2.	En almindelig vejledningspligt	260
2.1.	Oversigt	260
2.2.	Hvornår skal der ydes vejledning og bistand?.....	260
2.2.1.	Vejledning på myndighedens eget initiativ	260
2.2.2.	Vejledningspligten i andre tilfælde end i afgørelsessager	263
2.2.3.	Spørgsmål uden for myndighedens ressort	265
2.2.4.	Vejledning om partens rolle i forbindelse med sagens behandling	267
2.2.5.	Vejledning om sagens gang	269
2.2.6.	Vejledning om klageadgang	270
2.3.	Vejledningens indhold og omfang	270
2.3.1.	Vejledningspligtens omfang	270
2.3.2.	Vejledningen skal være korrekt	273
2.3.3.	Vejledningspligten på særlige områder	274
2.4.	Vejledningens form	277
3.	Generel information	278
4.	Tolkebistand m.v.	281
4.1.	Oversættelse og tolkning	281
4.2.	Parter med kommunikationshandicap.....	283
4.3.	Udgifter til tolkning m.v.	283
5.	Virkningerne af en tilsidesættelse af myndighedernes vejledningspligt	284
5.1.	Klage- og søgsmålsret over for vejledende udtalelser.....	284
5.2.	Gyldigheden af den afgørelse, i relation til hvilken der ikke er givet korrekt vejledning	285
5.3.	Frister.....	287
5.4.	Ansættelsesretlige konsekvenser	288
5.5.	Erstatningsansvar.....	288
Til stk. 2.	Oversendelse til rette myndighed	289

1.	Pligt til at videregående henvendelser, som ikke vedrører myndighedens sagsområde, til rette myndighed	289
2.	§ 7, stk. 2, og fristregler	292
§ 8.	Repræsentanter og bisiddere m.v.	293
Til stk. 1.	Repræsentation og fuldmagt	293
1.	Forarbejder m.v.	293
2.	Retten til at lade sig repræsentere af andre	293
3.	Kun afgørelsessager – men princippet gælder e.o. også faktisk virksomhed	295
4.	Hvem kan repræsentere en part?	297
5.	Repræsentation af mindreårige og personer under værgemål	297
5.1.	Mindreårige	297
5.2.	Demente og personer under værgemål	300
6.	Repræsentationens omfang	301
7.	Dokumentation for partsrepræsentation	302
8.	Partens personlige medvirken	305
9.	Kommunikation om sagen og dens afgørelse	306
10.	Regler om repræsentation m.v. i særlovgivningen	307
Til stk. 2.	Nægtelse af partsrepræsentation	308
1.	Anvendelsesområdet for § 8, stk. 2	308
2.	Klage over nægtelse af partsrepræsentation	311
KAPITEL 4. Partens aktindsigt	313	
1.	Baggrunden for reglerne om partsaktindsigt	313
1.1.	Historisk udvikling	313
1.2.	Formålet med reglerne om parter adgang til aktindsigt	314
2.	Forholdet til anden lovgivning	315
2.1.	Forholdet til reglerne om egenadgang i persondataloven og offentlighedsloven	315
2.2.	Forholdet til arkivloven	318
2.3.	Forholdet til retsplejelovens regler om editionspligt	319
2.4.	Andre regler om adgang til oplysninger	320
3.	Regler om, hvilke oplysninger der skal til- og fragå en sag	322
3.1.	Oversigt	322
3.2.	Notatpligten	322
3.2.1.	Oplysninger om sagens faktiske grundlag og eksterne faglige vurderinger	322
3.2.2.	Væsentlige sagsekspeditionsskridt	325
3.2.3.	Den ulovbestemte notatpligt	326
3.2.4.	Retsvirkninger af brud på notatpligten	327

3.3.	Kassation og sletning af dokumenter	327
3.4.	Forældede og forkerte oplysninger	330
4.	Retsvirkningen af, at en forvaltningsmyndighed uberettiget undlader at efterkomme en begæring om partsaktindsigt	332
4.1.	Aktindsigtsanmodninger, der indgives under sagens behandling	332
4.2.	Aktindsigtsanmodninger, der indgives efter sagens afgørelse	333
4.3.	Meddelelse af partsaktindsigt skaber ikke berettigede forventninger om sagens udfald	334
§ 9.	Retten til aktindsigt	335
Til stk. 1.	Pligt til at give parten aktindsigt efter anmodning	336
1.	Forarbejder m.v.	336
2.	Kapitel 4 angår kun parter i en afgørelsessag	336
3.	Sikring af ansøgerens identitet	338
4.	Fuldmagt	338
Til stk. 2.	Hvilke dokumenter og registreringer omfatter partsaktindsigten?	339
1.	Forarbejder m.v.	339
2.	Aktindsigtens omfang	339
3.	Vejledningspligt	342
4.	Dokumentbegrebet	342
5.	Hvilke dokumenter indgår i sagen?	344
5.1.	Hovedreglen	344
5.2.	Dokumenter sendt ved en fejltagelse	345
5.3.	Tilbagekaldte ansøgninger	345
5.4.	Egne indlæg	346
5.5.	Tilaktering	346
5.6.	Journalkort	347
Til stk. 3.	Sager om ansættelse og forfremmelse	348
1.	Forarbejder m.v.	348
2.	Adgang til aktindsigt i ansættelsessager	349
3.	Alle former for ansættelse	349
4.	Hvem har krav på aktindsigt?	350
5.	Tjenestemandslovens regler	350
6.	Andre regler	351
Til stk. 4.	Tidspunktet for aktindsigten	351
1.	Forarbejder m.v.	351
2.	Tidspunktet for aktindsigt i udgående breve	351
3.	Andre regler om tidspunktet for partsaktindsigtens gennemførelse	352

4.	Opsættende virkning	352
Til stk. 5.	Tavshedspligtens betydning for partsaktindsigt	354
1.	Forarbejder m.v.	354
2.	Tavshedspligt begrænser ikke partsaktindsigt	354
§ 9 a.	Sagsidentifikation	356
1.	Forarbejder m.v.	356
2.	Sagsidentifikation	356
3.	Formkrav i øvrigt.....	357
4.	Afslag som følge af misbrug	358
§ 9 b.	Udsættelse af sagen	360
Til stk. 1.	Udsættelse af afgørelser, når der begæres partsaktindsigt	360
1.	Forarbejder m.v.	360
2.	Udsættelse af sagens afgørelse.....	360
3.	Hvilke »afgørelser« skal udsættes?.....	362
4.	Indsigtsanmodninger efter offentlighedsloven og persondataloven	363
5.	Særlige spørgsmål i forbindelse med ankesagsbehandling	364
Til stk. 2.	Ingen pligt til udsættelse, hvis der er afgørende modhensyn	364
§ 10.	Meroffentlighedsprincippet.....	366
Til stk. 1.	Meroffentlighed i sager omfattet af lovens partsaktindsigtsregler	366
1.	Forarbejder m.v.	366
2.	Meroffentlighedsprincippet.....	366
3.	Samspillet med reglerne om tavshedspligt og beskyttelse af personoplysninger	368
4.	Afvejning.....	369
5.	Meroffentlighed uden for § 14's anvendelsesområde	370
Til stk. 2.	Meroffentlighed i sager, der ikke er omfattet af forvaltningslovens partsaktindsigtsregler.....	371
1.	Forarbejder m.v.	371
2.	Bestemmelsens rækkevidde	371
§ 11.	Undtagelse af sager	373
1.	Forarbejder m.v.	373
Til stk. 1.	Strafferetlig forfølgning undtaget fra partsaktindsigt.....	374
1.	Aktindsigt i sager om strafferetlig forfølgning	374
2.	Undtagelsesbestemmelsens anvendelsesområde	374
2.1.	Samspillet med reglerne i offentlighedsloven og retsplejeloven.....	374
2.2.	Omfattet af begrebet »sager om strafferetlig forfølgning« ..	374
2.3.	Ikke omfattet af begrebet »sager om strafferetlig forfølgning«	375

3.	Hvilke dokumenter kan undtages?.....	377
4.	Fra hvilket tidspunkt er der tale om en sag om strafferetlig forfølgning?	378
5.	Udlånte sagsakter fra straffesager	380
6.	Klagesager	380
7.	Retsplejelovens regler om aktindsigt.....	380
Til stk. 2.	Sager om varetægtsfængsling og fuldbyrdelse af fængselsstraf m.v.	382
1.	Varetægtsfængsel og straffuldbyrdelse m.v.	382
§ 12.	Undtagelse af dokumenter.....	386
Til stk. 1.	Partsaktindsigt omfatter ikke interne arbejdsdokumenter.....	386
1.	Forarbejder m.v.	386
2.	Begrebet interne arbejdsdokumenter	386
2.1.	Baggrund og typeeksempler	386
2.2.	Foreløbige og endelige overvejelser	388
2.3.	Dokumenter, der er udarbejdet uden for myndigheden.....	389
3.	Sager omfattet af lov om aktindsigt i miljøoplysninger	389
Til stk. 2.	Dokumenter, der videregives til udenforstående	390
1.	Forarbejder m.v.	390
2.	Oversigt.....	390
3.	Hvornår er der tale om afgivelse?	391
4.	Hvilke myndigheder må anses for udenforstående i lovens forstand?	393
4.1.	Brevveksling mellem forskellige enheder inden for samme statslige myndighed.....	393
4.2.	Brevveksling inden for den kommunale og regionale enhedsforvaltning	394
4.3.	Samspillet med offentlighedslovens afgrænsning af begrebet interne dokumenter.....	396
4.3.1.	Reglerne om ministerbetjening og dokumenter ved KL og Danske Regioner.....	396
4.3.2.	Offentlighedslovens § 23, stk. 3	397
5.	Afgivelse af retlige grunde m.v.....	399
5.1.	Ikke enhver afgivelse til udenforstående gør et dokument eksternt.....	399
5.2.	Videregivelse til rekurs- og tilsynsorganer m.v.....	399
5.2.1.	Situationen ved den afgivende myndighed	399
5.2.2.	Situationen ved den modtagende myndighed .	401
5.2.3.	Særlige tilsynsorganer.....	401

5.3.	Ressortomlægninger og overdragelse på grund af myndighedsinhabilitet.....	402
5.4.	Videregivelse efter forvaltningslovens kapitel 8 eller persondataloven til brug for andre sager.....	403
5.5.	Videregivelse til forskning m.v.....	403
5.6.	Anden brug af det interne dokument inden for samme myndighed.....	404
§ 13.	Visse interne arbejdsdokumenter er omfattet af partsaktindsigt ...	405
Til stk. 1	Pligt til at give aktindsigt i visse arbejdsdokumenter.....	405
1.	Forarbejder m.v.	405
2.	Interne arbejdsdokumenter, der er undergivet aktindsigt.....	405
3.	Beslutningsdokumenter.....	406
4.	§ 13-notater.....	407
5.	Besigtigelsesrapporter m.v.....	408
§ 14.	Dokumenter undtaget fra partsaktindsigt.....	409
1.	Forarbejder m.v.	409
2.	Nr. 1. Regeringsdokumenter af intern karakter.....	409
2.1.	Statsrådsprotokoller og ministermødereferater	409
2.2.	Dokumenter, der udarbejdes til brug for møder mellem ministre	411
2.3.	Anvendelse af dokumentet efter mødets afholdelse.....	411
3.	Nr. 2. Sekretariatsvirksomhed.....	412
3.1.	Sekretariatspapirer.....	412
3.2.	Videregivelse og brug i andre sammenhænge.....	414
4.	Nr. 3. Beskyttelse af dokumenter vedrørende retssager.....	415
4.1.	Brevveksling med sagkyndige	415
4.2.	Begrebet »retssager«	416
4.3.	Begrebet »overvejelse af, om retssag bør føres«.....	417
4.4.	Begrebet »brevveksling«.....	418
4.5.	Anden brug af de udvekslede dokumenter	419
4.6.	Partsaktindsigt ved retten	420
§ 14 a.	Meddelelse af faktiske oplysninger og eksterne faglige vurderinger.....	421
Til stk. 1.	Pligt til at uddrage oplysninger om sagens faktum og eksterne faglige vurderinger	421
1.	Forarbejder m.v.	421
2.	Oversigt.....	421
3.	Begrebet sagens »faktiske grundlag«.....	422
4.	Eksterne faglige vurderinger.....	423
4.1.	Begrebet faglige vurderinger	423

4.2.	Kun eksterne vurderinger.....	425
4.3.	Faglige vurderinger til brug for retssager og overvejelser herom.....	426
5.	Oplysningerne skal være relevante for sagens afgørelse.....	426
Til stk. 2.	Tilfælde, hvor oplysningerne fremgår af andre dokumenter	428
1.	Forarbejder m.v.	428
2.	Indhold.....	429
§ 14 b.	Meddelelse af interne faglige vurderinger	430
1.	Forarbejder m.v.	430
2.	Formålet med § 14 b.....	430
3.	Et sagsområde, hvor det er almindelig praksis at indhente eksterne vurderinger.....	431
4.	Begrebet interne faglige vurderinger	432
5.	Endelig form.....	434
6.	Interne faglige vurderinger til brug for retssager.....	435
7.	Samspillet med offentlighedslovens § 29	435
§ 15.	Undtagelse af oplysninger af hensyn til statens sikkerhed m.v....	436
1.	Forarbejder m.v.	436
2.	Indhold.....	436
§ 15 a.	Undtagelse af oplysninger af hensyn til folke- og EU-retlige forpligtelser.....	438
Til stk. 1.	Folke- og EU-retlige forpligtelser til fortrolighedsforholdelse	438
1.	Forarbejder m.v.	438
2.	Bestemmelsens anvendelsesområde	438
3.	Intet behov for en konkret skadesvurdering	439
4.	Sagsoplysning i tilfælde, der kan være omfattet af § 15 a, stk. 1..	440
5.	Meraktindsigt med tavshedsplæg.....	440
Til stk. 2.	Rigets udenrigspolitiske interesser	441
1.	Forarbejder m.v.	441
2.	Bestemmelsens anvendelsesområde	441
§ 15 b.	Undtagelse af oplysninger af hensyn til offentlige og private interesser.....	443
1.	Forarbejder m.v.	443
2.	Oversigt.....	443
3.	Generelt om kravene til at anvende § 15 b	444
3.1.	Konkret afvejning med inddragelse af modhensynet til partens interesse i aktindsigt	444
3.2.	For hvert enkelt oplysning	445
3.3.	Partens brug af oplysningerne.....	446
3.4.	Hvem skal foretage afvejningen?	447

3.5.	Oplysninger, der fremkommer som led i høring af den, oplysningerne angår	449
4.	Hvilke hensyn til offentlige interesser kan begrunde undtagelse?	449
5.	Hvilke private interesser kan begrunde undtagelse?	452
5.1.	Hensyn til forskeres og kunstneres originale idéer samt foreløbige forskningsresultater og manuskripter	452
5.2.	Hensynet til andre parter og tredjemand	452
5.3.	Sagsbehandlere m.v.	455
5.4.	Hensynet til parten selv	456
5.5.	Hensyn til erhvervsvirksomheder	456
5.6.	Hensyn til anmeldere og ønsker om anonymitet	457
5.7.	Tvangsindgreb over for tredjemand	461
§ 15 c.	Meddelelse af aktindsigt i en del af et dokument	463
1.	Forarbejder m.v.	463
2.	Hovedreglen om ekstraheringspligt	463
3.	Undtagelser til ekstraheringspligten	463
3.	Oplysning om, at noget er undtaget	464
§ 16.	Behandlingen af anmodninger om aktindsigt og klageadgang	465
Til stk. 1.	Hvilken myndighed har kompetencen?	465
1.	Forarbejder m.v.	465
2.	Hvilken myndighed træffer afgørelse om aktindsigt?	466
2.1.	Generelt	466
2.2.	Særligt om klagesager	466
2.3.	Høringer	466
2.4.	Sager, der kræver anden myndigheds samtykke	467
3.	Hvem inden for myndigheden træffer afgørelse?	468
4.	Dokumenter med særlig fagligt indhold uden for myndighedens sædvanlige kompetenceområde	468
Til stk. 2.	Sagsbehandlingstid	468
1.	Forarbejder m.v.	468
2.	Hurtig sagsbehandling i sager om aktindsigt	468
3.	Syvdagesfristen	471
Til stk. 3.	Aktindsigtens form	472
1.	Forarbejder m.v.	472
2.	Partens ret til at vælge formen	473
2.1.	Hovedreglen	473
2.2.	Undtagelser til partens valgfrihed	473
2.3.	Samtaler m.v. i forbindelse med meddelelsen af aktindsigt	475
3.	Ophavsret	476
4.	Udlevering af originaldokumenter	477

5.	Forholdet til persondataloven	478
Til stk. 4.	Klage over afslag på partsaktindsigt	478
1.	Forarbejder m.v.	478
2.	Klage over afgørelser om aktindsigt	479
3.	Den almindelige administrative rekurs	480
4.	Særlig klageadgang	480
5.	Klage over afgørelser truffet af en kommunalbestyrelse	480
Til stk. 5.	Bemyndigelse	481
1.	Forarbejder m.v.	481
2.	Hjemmel til administrativ fravigelse af klage reglerne m.v.	481
Til stk. 6.	Betaling for kopier	482
1.	Forarbejder m.v.	482
2.	Bestemmelsens indhold	482
§ 17.	Afbrydelse af klagefrist	484
1.	Forarbejder m.v.	484
2.	Afbrydelse af klagefristen i realitetssagen efter begæring om partsaktindsigt	484
§ 18.	Aktindsigt i afgjorte straffesager	485
Til stk. 1.	Partsaktindsigt i afsluttede straffesager	485
1.	Forarbejder m.v.	485
2.	Baggrunden for bestemmelsen	485
3.	Hvem har adgang til aktindsigt efter § 18?	486
4.	Tidspunktet for aktindsigt	486
5.	Aktindsigtskravet skal være rimeligt begrundet	486
6.	Modhensynene og afvejningen	487
7.	De øvrige undtagelsesbestemmelser gælder	487
Til stk. 2.	Afgrænsning over for retsplejelovens regler om aktindsigt	488
Til stk. 3.	Afgørelseskompetence og form	489

KAPITEL 5. Partshøring	491
1. Oversigt.....	491
2. Myndighedens pligt til at sørge for, at sagen bliver oplyst i fornødent omfang	492
2.1. Officialmaksimen	492
2.2. Sagens ramme.....	492
2.3. Fastlæggelse af det relevante beviskrav.....	495
2.4. Den faktiske bevisoptagelse.....	502
2.5. Samspillet mellem officialmaksimen og bevisregler	503
2.6. Retsvirkninger af overtrædelse af officialmaksimen.....	505
3. Partshøring i videre omfang end reglerne i §§ 19-21 forpligter til	506

3.1.	Oversigt	506
3.2.	Andre lovbestemmelser.....	506
3.2.1.	Eksempler på særregler med videregående partshøringspligt.....	506
3.2.2.	EU-retlige partshøringskrav.....	507
3.2.3.	Samspillet mellem særlovgivningen og forvaltningslovens partshøringsregler	508
3.3.	Underretning om, at der verserer en sag	509
3.4.	Sagens tema ændres under sagens behandling	512
3.4.1.	Ændring af retsopfattelse og praksis	512
3.4.2.	Sagens tema ændrer sig fundamentalt i forhold til det af parten forventede	515
3.4.3.	Der gælder intet dialogprincip	516
3.5.	Partstvister	518
3.6.	Sager om personaleforhold	518
3.6.1.	Oversigt	518
3.6.2.	Indholdet af den udvidede partshøringspligt...	518
3.6.3.	Anvendelsesområdet for den udvidede partshøringspligt.....	520
3.6.4.	Generelle personalenedskæringer.....	522
3.7.	Indgreb i personlig frihed og næringsret m.v.	523
3.8.	Partshøring som følge af god forvaltningsskik.....	523
4.	Samspillet mellem partshøringsreglerne og persondatalovens regler om oplysningspligt.....	526
5.	Ufravigelighed.....	528
6.	Retsvirkningerne af en tilsidesættelse af partshøringsreglerne	529
6.1.	En konkret væsentlighedsvurdering med omvendt bevisbyrde.....	529
6.2.	Ugyldighedsvirkningerne.....	533
6.3.	Erstatning.....	534
6.4.	Retsvirkningerne af partshøringsfejl i afskedigelsessager ..	534
6.5.	Efterfølgende afhjælpning.....	537
§ 19.	Partshøring på myndighedens eget initiativ.....	540
Til stk. 1.	Partshøringspligtens omfang.....	541
1.	Forarbejder m.v.	541
2.	Oversigt.....	541
3.	Hvem har krav på partshøring?.....	541
4.	I forbindelse med hvilke beslutninger skal der foretages partshøring?	542
5.	Partens kendskab til oplysningerne.....	543

5.1.	Kendskab til oplysningernes eksistens og til, at de indgår i sagsmaterialet	543
5.2.	Hvor præcist og detaljeret skal parten kende oplysningerne, før partshøring kan undgås?.....	545
6.	Hvilken type oplysninger skal der høres over?.....	547
6.1.	Oplysninger, der indgår i sagens bevismæssige grundlag ..	547
6.2.	Praksis og jus.....	549
6.3.	Myndighedens egne vurderinger	552
7.	Til ugunst.....	553
7.1.	Generelle betragtninger	553
7.2.	Ansøgningssager	555
7.3.	Vilkår	555
7.4.	Sager med flere parter	556
8.	Væsentlighedsbetingelsen	557
9.	Partshøringens form og indhold.....	558
9.1.	Mundtlig eller skriftlig høring – høringstema	558
9.2.	Det skal fremgå, at der er tale om høring	562
9.3.	Tidspunktet for iværksættelse	562
9.4.	Inden der reelt træffes afgørelse.....	563
9.5.	Frist for udtalelsen.....	565
9.6.	Høring over fortrolige oplysninger.....	567
10.	Partsudtalelsens form	568
10.1.	Formfrihed.....	568
10.2.	Ikke ret til personligt foretræde for den eller dem, der skal afgøre sagen.....	568
11.	Myndighedens brug af partens oplysninger.....	570
Til stk. 2.	Undtagelserne	570
1.	Oversigt.....	570
2.	Oplysninger med autentisk præg m.v.	571
3.	Frister for sagens behandling	573
3.1.	Hvilke typer frister omfattes af bestemmelsen?	573
3.2.	Pligt til at søge partshøring gennemført inden for fristen ...	574
4.	Offentlige eller private interesser, der taler imod udsættelse af sagen	575
5.	Oplysninger undtaget fra partsaktindsigt.....	577
6.	Ubestemt personkreds m.v.	578
6.1.	Afgørelsen berører en videre ubestemt kreds	578
6.2.	Forelæggelse af oplysningerne for parten vil i øvrigt være forbundet med væsentlige vanskeligheder	580

7.	Særlig lovbestemt adgang til på anden måde at varetage sine interesser	580
Til stk. 3.	Bemyndigelse	581
§ 20.	Undladelse af partshøring af hensyn til parten	582
Til stk. 1.	Undladelse af partshøring i visse sager, der kan genoptages	582
1.	Forarbejder m.v.	582
2.	Undladelse af partshøring af hensyn til parten selv	582
Til stk. 2.	Pligt til at oplyse om genoptagelsesadgang	584
Til stk. 3.	Om genoptagelse og klagefrist	584
§ 21.	Retten til at afgive udtalelse	585
Til stk. 1.	Afgørelsen udsættes, hvis parten kræver det for at afgive udtalelse	585
1.	Forarbejder m.v.	585
2.	Partshøring på partens initiativ	585
3.	Hvornår kan en begæring fremsættes?	586
4.	Hvornår foreligger der en begæring efter § 21?	587
5.	Frist	589
Til stk. 2.	Tilfælde, hvor der ikke er pligt til at udsætte afgørelsen	589

KAPITEL 6. Begrundelse m.v.	591
1. Baggrunden for grundelsesreglerne	591
2. Regler i anden lovgivning m.v. om grundelse	592
3. Retsvirkningerne af mangelfuld grundelse	594
3.1. Afgørelsens gyldighed	594
3.2. Subjektivt korrekte grundelser baseret på en fejlagtig retsopfattelse	596
3.3. Forkert hjemmelsangivelse	597
3.4. Grundelsesmangler og skønsnæssige afgørelser	599
3.5. Særligt om efterfølgende grundelse	599
3.6. Klagefrister	599
§ 22. Skriftlige afgørelser skal grundes	602
1. Forarbejder m.v.	602
2. Hvilke typer beslutninger skal grundes?	602
3. Skriftlige afgørelser	604
4. Grundelse til sagens parter	607
5. Fuldt ud medhold	611
6. Afgørelsens udformning	613
§ 23. Mundtlige afgørelser grundes efter anmodning	617
Til stk. 1. Grundelse af mundtlige afgørelser efter begæring	617
1. Forarbejder m.v.	617

2.	Pligt til at begrunde afgørelser, der er meddelt mundtligt	617
3.	Ingen udsættelse af retsvirkningerne	618
4.	Fuldt ud medhold	618
Til stk. 2.	Hurtig behandling af anmodning om grundelse	618
§ 24.	Grundelsens indhold	619
Til stk. 1.	Henviſning til retsregler m.v.	619
1.	Forarbejder m.v.	619
2.	Grundelsens form	619
3.	Grundelsens indhold	622
3.1.	Oversigt	622
3.2.	Henviſning til retsregler	622
3.3.	Den anlagte fortolkning af de relevante bestemmelser	626
3.4.	Subsumption og administrativt skøn	627
3.4.1.	Angivelse af hovedhensynene bag afgørelsen	627
3.4.2.	Omtale af administrativ praksis	629
3.4.3.	Særligt om afslag på meraktindsigt	630
3.4.4.	Særligt om ansættelses- og afskedigelsessager	631
3.5.	Standardgrundelser	633
3.6.	»Allerede fordi«-grundelser	634
3.7.	Omstændigheder, der skærper grundelsespligten	635
3.7.1.	Inhabilitet og ændrede vurderinger	635
3.7.2.	Partsanbringender	637
3.7.3.	Skiftende grundelser	639
3.8.	Grundelsen skal være dækkende	639
3.9.	Grundelsen skal være subjektivt korrekt	641
3.10.	Kollegiale organers grundelse	643
Til stk. 2.	Redegørelse for faktum	644
Til stk. 3.	Samspillet med reglerne om partsaktindsigt	646
1.	Sager om straffuldbyrdelse m.v.	646
2.	Oplysninger undtaget fra aktindsigt m.v.	647

KAPITEL 7. Klagevejledning	649
1. Baggrunden for reglerne om klagevejledning	649
2. Beregning af klagefrister	650
2.1. Begyndelsestidspunktet for fristberegningen	650
2.2. Fristberegningen	653
2.2.1. Klagefristens udløb	653
2.2.2. Hvornår anses klagen for at være kommet frem?	654
2.3. Andre klagefrister	658

2.4. Kontinuitet.....	658
3. Retsvirkningerne af en tilsidesættelse af klagevejledningsreglerne.....	659
§ 25. Vejledning om mulighed for administrativ rekurs	662
Til stk. 1. Skriftlige afgørelser ledsages af klagevejledning.....	662
1. Forarbejder m.v.	662
2. § 25's anvendelsesområde.....	662
3. Klagevejledning efter andre regler.....	664
4. Hvem skal have klagevejledning?	666
5. Klagevejledningens form	666
6. Klagevejledningens indhold.....	667
Til stk. 2. Bemyndigelse til at fravige klagevejledningspligten	668
§ 26. Vejledning om frister for domstolsprøvelse	670
1. Forarbejder m.v.	670
2. Vejledningspligten efter § 26.....	670
3. Vejledningspligten i andre tilfælde.....	671
KAPITEL 8. Tavshedspligt	673
1. Baggrunden for reglerne om tavshedspligt m.v.....	673
2. Kapitlets opbygning	674
3. Hvem omfattes af reglerne om tavshedspligt?	675
3.1. Offentlig tjeneste	675
3.2. Hverv – ombud.....	676
3.3. Selvejende institutioners personale.....	677
3.4. Udfører opgaver efter aftale eller koncession.....	678
3.5. Offentlig autorisation	679
3.6. Særlige bestemmelser.....	680
3.7. Medvirken og »oplysningshælere«.....	680
3.8. Kendskab gennem udøvelse af forvaltningsvirksomhed.....	681
4. Retsvirkningerne af brud på tavshedspligten.....	683
4.1. Straf.....	683
4.2. Disciplinæransvar m.v.....	685
4.3. Erstatningsansvar.....	685
4.4. God data- og forvaltningsskik.....	686
4.5. Afgørelsens gyldighed	686
§ 27. Tavshedspligt.....	688
Til stk. 1. Private hensyn, der kan begrunde tavshedspligt.....	689
1. Forarbejder m.v.	689
2. Oplysninger om private forhold.....	689
2.1. Oplysningstyperne.....	689

2.2. Særligt om uddannelsesmæssige og ansættelsesmæssige forhold	691
2.3. Særligt om økonomiske forhold	692
2.4. Særligt om strafbare forhold	693
2.5. Anonymiserede oplysninger	695
3. Oplysninger om personers og virksomheders forretningsmæssige forhold m.v.	697
Til stk. 2. Tavshedspligt ved lov eller af hensyn til statens sikkerhed og internationale forpligtelser	698
1. Forarbejder m.v.	698
2. Statens sikkerhed.....	699
3. Oplysninger, der ved lov er betegnet som fortrolige	699
4. Folkeretlig forpligtelse til fortroligholdelse.....	700
5. Hensynet til at kunne opretholde grænseoverskridende informationsudveksling.....	702
Til stk. 3. Rigets udenrigspolitiske interesser	703
1. Forarbejder m.v.	703
2. Beskyttelsesinteressen.....	703
Til stk. 4. Tavshedspligt af hensyn til andre interesser end stk. 1-3	704
1. Forarbejder m.v.	704
2. Efterforskningshensyn m.v.	705
2.1. Beskyttelseshensynene.....	705
2.2. Samspillet med offentlighedslovens regler.....	705
3. Kontrol og planlægning m.v.	707
4. Det offentliges økonomiske interesser.....	709
5. Forskeres og kunstneres ideer og foreløbige produkter	710
6. Andre private og offentlige interesser.....	710
7. Oplysninger, som er undergivet aktindsigt.....	713
Til stk. 5. Tavshedspålæg og ytringsfrihed	715
1. Forarbejder m.v.	715
2. Tavshedspålæg	715
2.1. Adgangen til at meddele tavshedspålæg.....	715
2.2. Over/underordningsforhold.....	716
2.3. Retsvirkningerne af et uberettiget tavshedspålæg	717
3. Offentligt ansattes ytringsfrihed.....	717
3.1. Oversigt	717
3.2. Afgrænsningen mellem udtalelser på myndighedens vegne og udtalelser på egne vegne	719
3.3. Forholdet til myndighedens beslutningsproces og funktionsevne	722

3.4.	Urigtige oplysninger.....	724
3.5.	Udtalelsens form	725
3.6.	Myndighedens tilkendegivelse af synspunkter om de ansattes udøvelse af deres ytringsfrihed	725
3.7.	Ingen pligt til at ytre kritiske forhold internt, før de ytres eksternt.....	727
3.8.	Retsvirkninger af tilsidesættelse af grænserne for offentligt ansattes ytringsfrihed.....	728
3.9.	Reaktionsmuligheder over for ytringer, der sker inden for rammerne af offentligt ansattes ytringsfrihed.....	728
4.	Meddeleretten	730
Til stk. 6.	Tavshedspålæg	732
1.	Forarbejder m.v.	732
2.	Tavshedspålæg til personer uden for den offentlige forvaltning.....	732
3.	Kun når myndigheden ikke har været forpligtet til at udlevere oplysningen.....	733
4.	Særligt om medlemmer af nævn eller råd.....	734
Til stk. 7.	Regler om straf	735
1.	Forarbejder m.v.	735
2.	En lovteknisk begrundet regel.....	735
§ 28.	Videregivelse af oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder ..	736
1.	Forarbejder m.v.	736
2.	Videregivelsesreglerne for tilfælde, der ikke omfattes af § 28	737
2.1.	Oversigt	737
2.2.	Den almindelige berettigelsesvurdering.....	738
2.3.	Videregivelse til private som led i en sags oplysning m.v. .	742
2.4.	Videregivelse til private, der udfører opgaver af offentlig eller halvoffentlig karakter	744
2.5.	Videregivelse til enkeltpersoner og faglige organisationer.	747
2.6.	Offentliggørelse, herunder videregivelse af oplysninger til pressen	753
2.7.	Samspillet med uskyldsformodningen.....	758
2.8.	Videregivelse inden for samme myndighed.....	759
2.8.1.	Regelgrundlaget og det almindelige saglighedskrav	759
2.8.2.	Inddragelse af oplysninger fra andre sager.....	761
2.9.	Videregivelse til domstolene.....	762
2.10.	Videregivelse til Folketinget	764
2.10.1.	Videregivelsespligt.....	764
2.10.2.	Videregivelsesadgang	766

2.10.3.	Folketingsmedlemmers tavshedspligt	768
2.11.	Videregivelse til Folketingets Ombudsmand	770
2.12.	Videregivelse til undersøgelseskommissioner og Rigsrevisionen.....	771
2.13.	Videregivelse til EU-organer og til andre landes myndigheder.....	771
3.	Videregivelse og udnyttelse	773
3.1.	Videregivelse, udnyttelse, passivitet m.v.	773
3.2.	Myndighedernes pligt til at optræde hensynsfuldt i følsomme sager	774
4.	Retsvirkning af tilsidesættelse af reglerne om videregivelse og indhentning af oplysninger.....	774
Til stk. 1.	Videregivelse af personoplysninger.....	775
1.	Udviklingen i videregivelsesreglerne fra forvaltningslovens vedtagelse til lov nr. 503 af 12. juni 2009.....	775
2.	Videregivelse af personoplysninger mellem danske forvaltningsmyndigheder	777
2.1.	Forholdet mellem persondatalovens behandlingsregler Og andre regelsæt.....	777
2.1.1.	Oversigt	777
2.1.2.	Afgrænsningen mellem persondatalovens og forvaltningslovens videregivelsesregler	777
2.1.3.	Særlovgivningen	780
2.2.	Adgangen til at videregive personoplysninger efter persondataloven.....	780
2.2.1.	Videregivelse og persondatalovens § 5, stk. 1-3	781
2.2.1.1.	Hvilke persondataretlige krav skal iagttages ved videregivelse af personoplysninger til andre forvaltningsmyndigheder?	781
2.2.1.2.	Særligt om finalitéprincippet	782
2.2.2.	Videregivelse af personoplysninger i medfør af persondatalovens § 6.....	787
2.2.2.1.	Nødvendighedskravet	787
2.2.2.2.	Samtykke.....	788
2.2.2.3.	Aftale	789
2.2.2.4.	Retlig forpligtelse.....	789
2.2.2.5.	Den registreredes vitale interesser.....	789
2.2.2.6.	Opgave i samfundets tjeneste	789
2.2.2.7.	Myndighedsudøvelse	790

2.2.2.7.1.	Afgørelsessager.....	790
2.2.2.7.2.	Anden myndighedsudøvelse end afgørelsesvirksomhed	790
2.2.2.8.	Varetagelse af en berettiget interesse	791
2.2.3.	Videregivelse af personoplysninger i medfør af persondatalovens § 7.....	792
2.2.3.1.	De omfattede typer oplysninger	792
2.2.3.2.	Videregivelsesreglerne i § 7	794
2.2.3.2.1.	Samtykke.....	794
2.2.3.2.2.	Beskyttelse af en persons vitale interesser	794
2.2.3.2.3.	Oplysninger, som den registrerede selv har offentliggjort.....	795
2.2.3.2.4.	Fastlæggelse af retskrav	795
2.2.3.2.5.	Sygdomsbekæmpelse m.v.	798
2.2.3.2.6.	Opgavevaretagelse på det strafferetlige område.....	800
2.2.3.2.7.	Vigtige samfundsmæssige interesser.....	801
2.2.4.	Videregivelse af personoplysninger i medfør af persondatalovens § 8.....	802
2.2.4.1.	De omfattede typer personoplysninger.....	802
2.2.4.2.	Videregivelsesreglerne i § 8	804
2.2.4.2.1.	De generelle regler i § 8, stk. 2.....	804
2.2.4.2.2.	Forvaltningsmyndigheder inden for det sociale område.....	807
2.2.4.2.2.1.	De snævre videregivelsesregler i § 8, stk. 3	807
2.2.4.2.2.2.	Bestemmelsens anvendelsesområde.....	808
2.2.4.2.2.3.	Samspillet med anden lovgivning.....	809
2.2.5.	Persondatalovens § 10.....	811
2.2.6.	Persondatalovens § 11.....	812
2.2.7.	Persondatalovens § 38.....	812
2.2.8.	Persondatalovens § 40.....	813
Til stk. 2.	Videregivelse af andre oplysninger end personoplysninger	813
1.	Bestemmelsens anvendelsesområde	814
2.	Videregivelsesbetingelserne.....	814
2.1.	Videreførelse af den tidligere retstilstand.....	814
2.2	Samtykke	815
2.3.	Det følger af lovgivningen, at oplysningen skal videregives.....	815

2.4.	Oplysningen vil være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, myndigheden skal træffe.....	816
3.	Hvilken myndighed afgør, om videregivelse er berettiget?	816
Til stk. 3.	Krav til et samtykke efter stk. 2, nr. 1.....	817
1.	Et ændret samtykkebegreb	817
2.	Kravene til et samtykke.....	818
3.	Hvilken myndighed skal skaffe samtykket?.....	820
Til stk. 4.	Tilbagekaldelse af samtykke.....	820
Til stk. 5.	Hvilke lokale forvaltningsorganer anses for selvstændige myndigheder?	821
§ 29.	Indberetning af følsomme personoplysninger	823
Til stk. 1.	Særlige restriktioner på indhentning af følsomme personoplysninger i ansøgningssager	823
1.	Forarbejder m.v.	823
2.	Indhentning af følsomme oplysninger i ansøgningssager	823
3.	Kun ansøgningssager.....	825
4.	Kun oplysninger om ansøgerens forhold	826
5.	Kun oplysninger er om »rent private forhold«	827
6.	Fra andre forvaltningsmyndigheder eller andre dele af forvaltningen.....	827
Til stk. 2.	Lovlig indhentelse af rent private oplysninger	829
1.	Samtykke	829
1.1.	Indholdsmæssige krav	829
1.1.1.	Konkretiserings- og nødvendighedskravene ...	829
1.1.2.	Samspillet med persondatalovens samtykke- regler.....	831
1.2.	Samtykke fra børn og unge	832
1.3.	Samtykke fra senildemente m.v.....	833
1.4.	Hvis samtykke nægtes.....	833
2.	Andet følger af lov.....	833
3.	Andre hensyn.....	836
4.	Den afgivende myndigheds pligt til at undersøge hjemmelen for den ønskede videregivelse	836
§ 30.	Forbud mod videregivelse af fortrolige statistiske og videnskabelige grundoplysninger	838
	Videnskabelige og statistiske grundoplysninger må ikke bruges i andet øjemed.....	838
1.	Forarbejder m.v.	838
2.	Statistiske oplysninger.....	838

§ 31. Pligt til at bistå andre forvaltningsmyndigheder.....	839
Til stk. 1. Videregivelsespligt.....	839
1. Forarbejder m.v.	839
2. Baggrunden for bestemmelsen.....	839
3. Pligt til videregivelse.....	840
4. Kompetence spørgsmål	841
5. Forholdet til persondataloven.....	841
6. Forholdet til særlovgivningen	842
Til stk. 2. Begrænsning af videregivelsespligten	843
§ 32. Forbud mod at skaffe sig fortrolige oplysninger, der ikke er nødvendige for arbejdsopgaven	844
1. Forarbejder m.v.	844
2. Indsamling af fortrolige oplysninger	844
3. Persondatalovens supplerende regler	845
KAPITEL 8 A. Digital kommunikation.....	847
§ 32 a. Adgang til digital kommunikation	851
1. Forarbejder m.v.	851
2. Anvendelsesområdet for § 32 a.....	851
2.1. Meddelelser rettet til en forvaltningsmyndighed.....	851
2.2. Digital kommunikation	852
3. Kriterier for, hvornår bemyndigelsen bør udnyttes	852
4. Vilkår for anvendelse af digital kommunikation	853
KAPITEL 9. Ikrafttræden, forhold til anden lovgivning m.v.....	857
§ 33. Ikrafttræden	858
1. Forarbejder m.v.	858
2. Lovens ikrafttræden.....	858
§ 34. Andre regler om inhabilitet	859
1. Forarbejder m.v.	859
2. Særlige bestemmelser om inhabilitet opretholdes	859
§ 35. Overgangsregler om aktindsigt m.v.	861
Til stk. 1. Dokumenter tilkommet efter 1. oktober 1964	861
1. Forarbejder m.v.	861
2. Overgangsregler med hensyn til lovens kapitel 4 om partens aktindsigt.....	861
3. Overgangsreglerne i ændringslovene til forvaltningslovens kapitel 4	862
Til stk. 2. Ældre faktiske oplysninger	863
Til stk. 3. Andre regler om partsaktindsigt.....	864

§ 36. Andre bestemmelser om begrundelse	866
1. Forarbejder m.v.	866
2. Minimumsregler om begrundelsens indhold	866
§ 37. Færøerne og Grønland.....	867
1. Forarbejder m.v.	867
2. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland	867

Bilag. Lovforslag om ændring af forvaltningsloven af 2. oktober 2013.....	869
Litteratur	893
Domsregister.....	903
Stikordsregister	921